

Integration – Förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar 2001–2020

Integration – Förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar 2001–2020

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Avdelningen för social statistik och
analys
171 54 Solna
010-479 50 00

Förfrågningar Karin Lundström
010-479 41 87
karin.lundstrom@scb.se eller
integration@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Integration – Förvärvsinkomst och arbetsrelaterade
ersättningar 2001–2020 Integration: Rapport 17

URN:NBN:SE:SCB-2022-BE57BR2202_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Sammanfattning

I den här rapporten studeras nivå av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar för flyktingar och deras anhöriga, övriga utrikes födda och födda i Sverige i åldrarna 20–64 år och under perioden 2001–2020. Inkomstnivån redovisas efter antalet inkomstbasbelopp (IBB) den utgör, i fem nivåer: 3 IBB eller mer, 2–3 IBB, 1–2 IBB, 100 kr–1 IBB samt ingen inkomst. För år 2020 används dessutom befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) för att beskriva det genomsnittliga antalet månader i olika arbetsmarknadsstatus, inom respektive inkomstnivå.

Under perioden 2001–2020 har fördelningen efter inkomstnivå varierat för alla tre grupper, bland annat kopplat till konjunktursvängningar. Det är främst förändringar i andelen med inkomst på minst 3 IBB och andelen utan inkomst som ligger bakom variationerna över tid, medan det skett mindre förändringar i andelen med inkomst på lägre nivåer. Andelen flyktingar och anhöriga till flyktingar med inkomst på minst 3 IBB har bland kvinnor ökat från 35 procent år 2001 till 41 procent år 2020. Bland männen var andelen 44 procent år 2001 och 51 procent år 2020. Flyktingar och deras anhöriga har under hela perioden haft en lägre andel med inkomst på minst 3 IBB jämfört med både övriga utrikes födda och födda i Sverige. I gruppen övriga utrikes födda var andelen med förvärvsinkomst och arbetsrelaterad ersättning på 3 IBB eller mer 54 procent för kvinnor och 63 procent för män år 2020. Motsvarande andelar för födda i Sverige var 73 respektive 77 procent.

Det genomsnittliga antalet månader som sysselsatt under år 2020 var nära 12 för dem med inkomst på minst 3 IBB, medan de med lägre inkomster i snitt har färre antal månader som sysselsatta. Antalet månader som sysselsatt, inom respektive inkomstnivå, skiljer sig inte särskilt mycket åt mellan flyktingar och deras anhöriga, övriga utrikes födda och födda i Sverige. Däremot finns tydliga skillnader mellan grupperna vad gäller övriga arbetsmarknadsstatusar. Antalet månader som arbetslös är genomgående högst för flyktingar och deras anhöriga och lägst för födda i Sverige. Det genomsnittliga antalet månader som studerande, pensionär och sjuk är istället högst för födda i Sverige.

Bakgrund och syfte

Inom integrationsområdet är etablering på arbetsmarknaden en av de frågor som studeras mest. Särskilt intressant är gruppen som invandrat till Sverige som flyktingar eller anhöriga till flyktingar, då de förvärvsarbetar i lägre utsträckning än övriga utrikes födda. Under senare år har andelen förvärvsarbetande ökat i denna grupp. Andelen förvärvsarbetande fem år efter mottagningsåret har exempelvis ökat från 40 till 63 procent för män och från 21 till 39 procent för kvinnor mellan åren 2013 och 2018¹. I den registerbaserade statistiken finns ingen uppgift om antalet timmar man har arbetat och de som förvärvsarbetat ett litet antal timmar i veckan kan inte skiljas från de som arbetat heltid. I olika sammanhang har det därför lyfts att andelen förvärvsarbetande kan vara ett trubbigt mått för personer med svagare anknytning till arbetsmarknaden, som unga och nyanlända. I Arbetskraftsundersökningarna (AKU) är en uppdelning efter arbetad tid möjlig, och undersökningen visar att personer som invandrat som flyktingar eller anhöriga till flyktingar i genomsnitt arbetar lika många timmar i veckan som personer födda i Sverige, om de är sysselsatta². I AKU är dock möjligheterna till redovisning av mindre grupper begränsade, vilket gör att det oftast är registerdata som används för att studera utrikes föddas etablering på arbetsmarknaden. Forskare har ibland konstruerat egna mått med krav på en viss nivå av inkomst³ och begreppet självförsörjning har lyfts i debatten under senare år⁴. I SCB:s kontakter med användare har också önskemål om ytterligare statistik lyfts, och användare har efterfrågat ett mått där hänsyn tas till nivån på inkomsten från arbete.

¹ Jämförelsen görs bara fram till 2018 på grund av ett tidsseriebrott i statistiken från 2019. Uppgifterna är hämtade från tabellen Andel förvärvsarbetande kommunmottagna flyktingar i Registerdata för integration:

https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AA_AA0003_AA0003B/KomMotForvAndel/. I tabellen redovisas statistiken efter mottagningsår, det är en person som fått uppehållstillstånd som flykting eller anhörig till flykting blir mottagen i en kommun. Det är oftast samma år som de först folkbokförs i Sverige. De uppgifter som redovisas här motsvarar mottagna 2008 och 2013.

Även Arbetskraftsundersökningarna visar på en ökning, men enbart för män, se Sysselsättning bland flyktingar och deras anhöriga 2019, Arbetskraftsundersökningarna Tema 2 2021, AM 110 SM 2102 [Arbetskraftsundersökningarna – Tema: Sysselsättning bland flyktingar och deras anhöriga 2019 \(scb.se\)](https://www.scb.se/tema/2021/AM110SM2102)

² Genomsnittlig arbetstid densamma för flyktingar som för inrikes födda, kort analys publicerad 2019 på SCB:s webbplats: [Genomsnittlig arbetstid densamma för flyktingar som för inrikes födda \(scb.se\)](https://www.scb.se/tema/2019/AM110SM2102)

³ Se exempelvis Forslund, Liljeberg och Åslunds rapport Flykting- och anhöriginvandrades etablering på den svenska arbetsmarknaden, IFAU, 2017, där ett första "riktigt jobb" definieras som en årsarbetsinkomst motsvarande minst halva medianinkomsten för en 45-åring.

⁴ Se till exempel rapporten När blir utrikes födda självförsörjande? publicerad av Entreprenörskapsforum 2020, där självförsörjande definieras som att en individ antingen har en kontant bruttolön på minst 4 prisbasbelopp eller är företagare.

BAS är inledningsvis så kallad statistik under uppbyggnad men planeras att redovisas som officiell statistik under 2023.

I rapporten används fem nivåer av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar, kopplat till antal inkomstbasbelopp (IBB).

- 3 IBB eller mer
- 2–3 IBB
- 1–2 IBB
- 100 kr–1 IBB
- Ingen inkomst

År 2020 motsvarade en årsinkomst på 3 IBB 200 400 kronor, 2 IBB 133 600 kronor och 1 IBB 66 800 kronor.

Läs mer om vilka inkomster som ingår och hur måttet beräknas i Kort om statistiken.

Våren 2022 lanserade SCB Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), en ny statistikprodukt som med hjälp av administrativa data på månadsbasis beskriver befolkningen utifrån sex arbetsmarknadsstatusar. I arbetet med att ta fram BAS utreddes också ett mått där hänsyn tas till nivån av inkomsten från arbete och ett förslag med en fördelning av olika nivåer av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar togs fram. Förslaget var en indelning av inkomsten efter antal inkomstbasbelopp (IBB), ett belopp som årligen fastställs av Pensionsmyndigheten och som följer inkomstutvecklingen i Sverige. Än så länge har inte det planerade måttet redovisats inom BAS. Ett utredningsarbete pågår för att kunna bryta ner IBB-nivån per månad, något som behövs innan en publicering är möjlig.

I den här rapporten används det förslag som togs fram i utredningen inom utvecklingen av BAS. I rapporten beskrivs andelen med förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar på olika nivåer för utrikes födda personer som invandrat till Sverige som flyktingar och anhöriga till flyktingar i jämförelse med övriga utrikes födda och personer födda i Sverige. Statistiken redovisas här för åren 2001–2020 och bygger på andra källor än den statistik som används för BAS. En viktig skillnad är att underlaget till denna rapport bygger på årliga uppgifter, medan BAS bygger på månatliga. Att källorna skiljer sig åt innebär att det kan finnas vissa skillnader mot statistiken i denna rapport och den statistik som senare kommer att redovisas inom BAS.

Rapporten inleds med en kort beskrivning av de tre grupperna flyktingar och deras anhöriga, övriga utrikes födda och födda i Sverige. I följande kapitel redovisas fördelningen efter nivå av inkomst för de tre grupperna under perioden 2001–2020. För de två grupperna av utrikes födda redovisas också nivå av inkomst efter vistelsetid i Sverige. För år 2020 kan statistiken kombineras med BAS och i nästkommande kapitel redovisas genomsnittligt antal månader i olika arbetsmarknadsstatus inom respektive inkomstnivå. Rapporten avslutas med en diskussion.

Beskrivning av grupperna

I rapporten studeras befolkningen i åldrarna 20–64 år och populationen har avgränsats till personer som varit folkbokförda i Sverige hela året.

Indelningen i flyktingar och deras anhöriga samt övriga utrikes födda bygger på uppgift om deras grund för bosättning. Läs mer i Kort om statistiken.

I den här rapporten jämförs grupperna flyktingar och deras anhöriga, övriga utrikes födda och födda i Sverige under en 20-årsperiod, 2001–2020. Under perioden har antalet utrikes födda ökat, och deras fördelning efter ålder har också förändrats. Antalet utrikes födda i åldrarna 20–64 år som tillhörde gruppen flyktingar och anhöriga till flyktingar var år 2001 knappt 170 000 personer och år 2020 cirka 560 000 personer. Antalet övriga utrikes födda i åldersgruppen har under samma period ökat från cirka 550 000 till drygt 880 000 personer. Antalet 20–64-åringar födda i Sverige har samtidigt minskat något, från knappt 4,5 miljoner till knappt 4,4 miljoner.

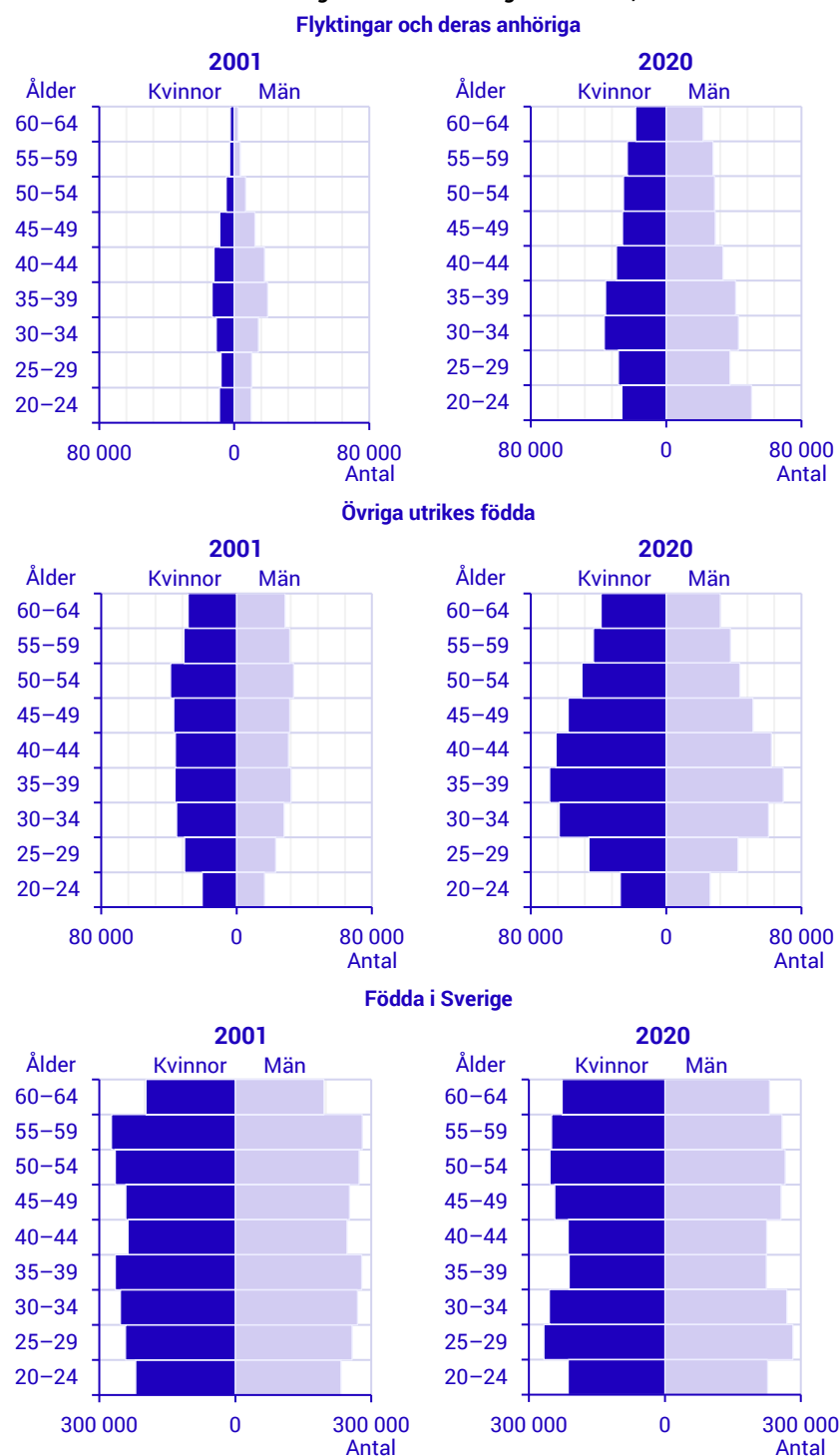
I diagram 1 visas antalet i respektive grupp fördelade efter kön och ålder år 2001 och 2020. Samtidigt som de två grupperna av utrikes födda har ökat i antal har deras åldersstruktur förändrats. Även vilka födelseländer som är vanligast har ändrats över tid. År 2001 var åldersgrupperna 35–39 år och 40–44 år de största i gruppen flyktingar och deras anhöriga, och mycket få var i åldrarna 55 år och äldre. Många hade kommit till Sverige i mitten av 1990-talet som flyktingar från kriget i forna Jugoslavien och födda i dessa länder utgjorde omkring en tredjedel av gruppen. Andra vanliga födelseländer var Irak och Iran. År 2020 var åldersfördelningen något jämnare. Män i åldrarna 20–24 år sticker dock ut med ett större antal. Här ingår födda i Afghanistan som kommit till Sverige som ensamkommande barn, och som kommit upp i åldrar över 20 år. Totalt sett var Syrien det vanligaste födelselandet i gruppen år 2020, drygt en av fem var född i Syrien. Irak och Somalia var också vanliga födelseländer. Alla år har det varit fler män än kvinnor i gruppen, men könsfördelningen var något jämnare år 2020 än 2001. År 2001 var 42 procent kvinnor och 58 procent män och 2020 var motsvarande andelar 44 och 56 procent.

Gruppen födda utomlands och som invandrat till Sverige av andra skäl än som flyktingar eller flyktinganhöriga var år 2001 relativt jämnt fördelade över åldrarna 25–64 år, men med färre i åldrarna 20–24 år. Finland var det klart vanligaste födelselandet och ungefär en fjärdedel av gruppen var födda i Finland. Polen, Norge, Turkiet och Danmark var andra vanliga födelseländer. År 2020 var den övriga utrikes födda befolkningen mer koncentrerad till åldrarna 30–49 år. Polen var det vanligaste födelselandet, följt av Finland, Thailand, Turkiet och Indien. I den här gruppen har det varit något fler kvinnor än män under hela perioden. År 2001 var 54 procent kvinnor och 46 procent män och 2020 52 procent kvinnor och 48 procent män.

Gruppen födda i Sverige har både 2001 och 2020 haft en jämnare åldersstruktur än utrikes födda. År 2001 var det flest personer i åldrarna 35–39 år och 55–59 år, födda i mitten av 1960- och 1940-talen. År 2020

utmärker sig åldrarna kring 30 år, de stora kullarna födda omkring 1990, och de födda på 1960-talet i åldrarna mellan 50 och 60 år. Könsfördelningen har varit i stort sett oförändrad under perioden, med 49 procent kvinnor och 51 procent män.

Diagram 1. Antal kvinnor och män i olika åldrar för flyktingar och deras anhöriga, övriga utrikes födda samt födda i Sverige. Helårsbefolkningen 20–64 år, år 2001 och 2020

Observera att en annan skala används i diagrammen för födda i Sverige.

Inkomstnivåer 2001–2020

I rapporten används fem nivåer av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar, kopplat till antal inkomstbasbelopp (IBB).

- 3 IBB eller mer
- 2–3 IBB
- 1–2 IBB
- 100 kr–1 IBB
- Ingen inkomst

År 2020 motsvarade en årsinkomst på 3 IBB 200 400 kronor, 2 IBB 133 600 kronor och 1 IBB 66 800 kronor.

Läs mer om vilka inkomster som ingår och hur måttet beräknas i Kort om statistiken.

I det här kapitlet studeras fördelningen av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar för åren 2001–2020 i de tre grupperna flyktingar och anhöriga till flyktingar, utrikesfödda invandrade av övriga skäl samt födda i Sverige.

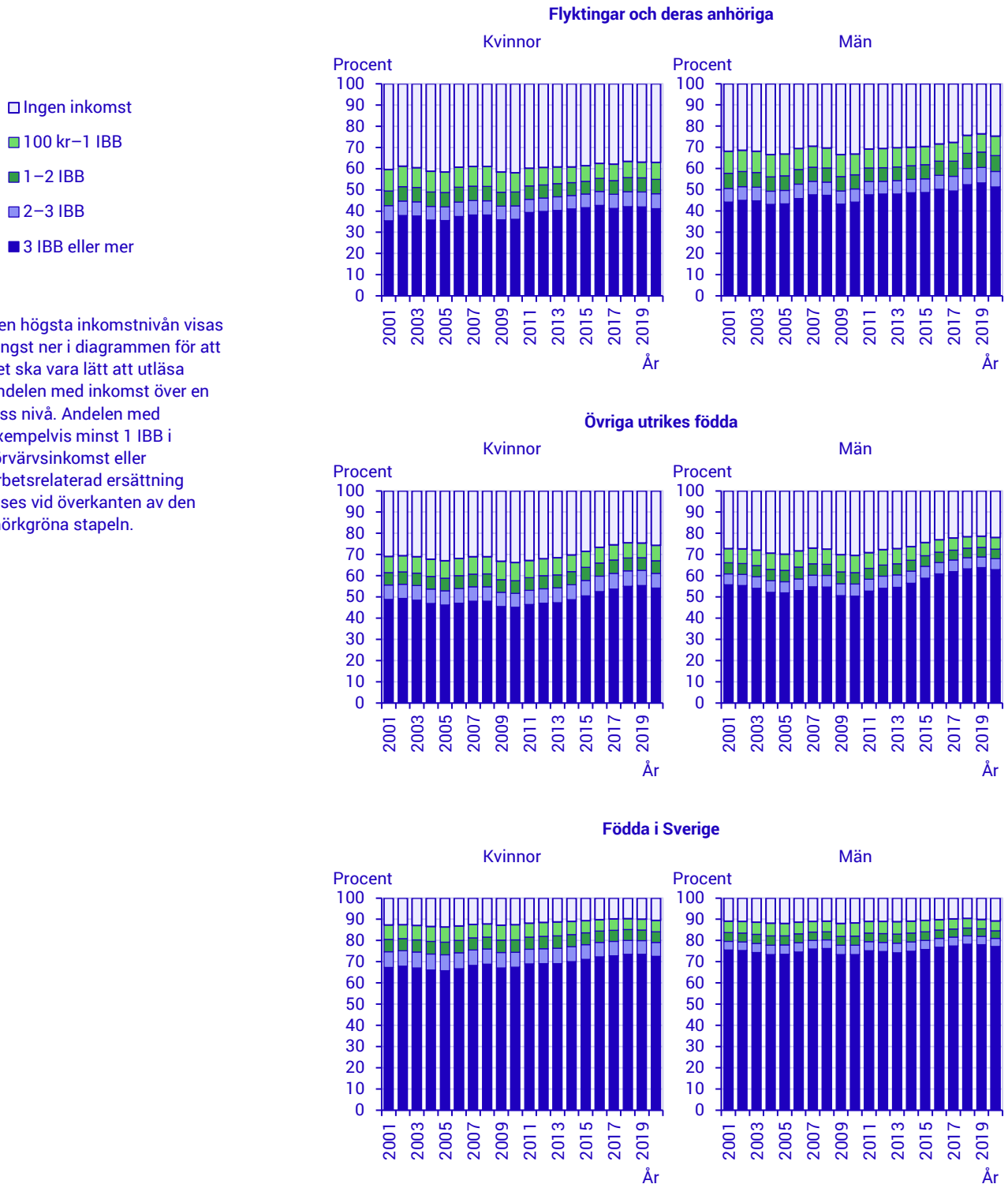
I diagram 2 visas fördelningen efter nivå av inkomst för kvinnor och män i de tre grupperna. Det övergripande mönstret är att andelen med förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar på 3 inkomstbasbelopp (IBB) eller mer är lägst bland flyktingar och deras anhöriga och högst bland födda i Sverige. Mönstret är det omvända vad gäller andelen utan denna typ av inkomst. När det gäller inkomster under 3 IBB ser skillnaderna mellan de tre grupperna olika ut för kvinnor och för män. Bland män är andelen med inkomster på 2–3 IBB, 1–2 IBB och 100 kr –1 IBB högst för flyktingar och deras anhöriga och lägst för födda i Sverige, medan skillnaderna mellan grupper varierar bland kvinnor.

Fördelningen av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar skiljer sig åt mellan könen, inom respektive grupp. Generellt sett är det vanligare med en inkomst på 3 IBB eller mer bland män, medan en högre andel kvinnor har en lägre eller ingen inkomst.

Bland flyktingar och flyktinganhöriga har andelen med förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar på 3 IBB eller mer ökat under perioden 2001–2020. Bland kvinnor har andelen med minst 3 IBB ökat från 35 procent år 2001 till 41 procent år 2020. Bland männen var andelen 44 procent år 2001 och 51 procent år 2020. Både bland kvinnor och män märks en nedgång i andelen med minst 3 IBB åren 2009 och 2010, kopplat till finanskrisen, och år 2020, under coronapandemins första år. Samtidigt som andelen med minst 3 IBB har ökat har andelen utan inkomst minskat. Bland kvinnor har också andelen med 100 kr–1 IBB minskat. Andelen med 1–2 IBB och 2–3 IBB i förvärvsinkomst och arbetsrelaterad ersättning har däremot varit relativt oförändrad över tid, både bland kvinnor och bland män.

Som nämnts tidigare har åldersstrukturen bland flyktingar och deras anhöriga förändrats över tid. Detta har viss betydelse för resultaten. År 2001 var många i åldrarna 35–44 år medan åldersfördelningen var jämnare år 2020. Andelen i de yngsta och äldsta åldrarna, åldrar då sysselsättningen generellt sett är lägre, har därmed ökat och åldersstrukturen har, ur ett sysselsättningsperspektiv, blivit mindre gynnsam. För att ta hänsyn till förändringar i åldersstrukturen har även åldersstandardiserade andelar beräknats, dessa redovisas i tabellbilagan i slutet av rapporten (se tabell T.2). De åldersstandardiserade resultaten visar en tydligare trend mot en högre andel med inkomst på minst 3 IBB och en lägre andel utan inkomst.

Diagram 2. Nivå av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar för flyktingar och deras anhöriga, övriga utrikes födda och födda i Sverige efter kön. Helårsbefolkningen 20–64 år, år 2001–2020. Procentuell fördelning

Även för övriga utrikes födda har andelen med förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar motsvarande 3 IBB eller mer ökat över tid. Framför allt ses en ökning efter år 2010, men liksom för flyktingar och deras anhöriga märks en nedgång år 2020. Åldersstrukturen har inte förändrats lika mycket över tid i denna grupp och de åldersstandardiserade resultaten visar därför på ungefär samma utveckling.

För födda i Sverige har andelen med förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar på olika nivåer varierat mindre över tid. För kvinnor har andelen med minst 3 IBB ökat något medan andelen med lägre eller ingen inkomst minskat. För män är andelen på respektive inkomstnivå ungefär densamma 2001 och 2020, men med vissa konjunkturrelaterade upp och nedgångar åren däremellan.

Eftersom antalet i grupperna flyktingar och deras anhöriga samt övriga utrikes födda har ökat innebär det att antalet personer inom varje inkomstnivå har ökat. I gruppen flyktingar och deras anhöriga har exempelvis antalet med inkomst på 3 IBB eller mer ökat från 68 000 personer år 2001 till 262 000 år 2020 och antalet utan inkomst från 60 000 till 169 000. För födda i Sverige, där befolkningen i åldrarna 20–64 år minskat något, är det bara antalet med 3 IBB eller mer som har ökat mellan 2001 och 2020.

Tabell 1. Nivå av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar för flyktingar och deras anhöriga, övriga utrikes födda och födda i Sverige efter kön. Helårsbefolkningen 20–64 år, år 2001 och 2020. Antal

	Flyktingar och deras anhöriga	Övriga utrikes födda	Födda i Sverige	Summa
År 2001				
3 IBB eller mer	68 000	286 400	3 201 700	3 556 100
2–3 IBB	11 300	33 400	256 600	301 300
1–2 IBB	11 800	30 500	222 200	264 600
100 kr–1 IBB	17 300	39 700	271 300	328 300
Ingen inkomst	59 500	160 600	526 600	746 700
Summa	167 900	550 700	4 478 400	5 197 000
År 2020				
3 IBB eller mer	262 500	516 100	3 274 200	4 052 700
2–3 IBB	40 200	53 400	225 600	319 200
1–2 IBB	40 300	47 000	189 300	276 600
100 kr–1 IBB	48 400	56 300	216 200	320 800
Ingen inkomst	169 300	211 400	466 100	846 800
Summa	560 700	884 200	4 371 300	5 816 200

I tabell T.1 i tabellbilagan redovisas antalet könsuppdelat och för samtliga år.

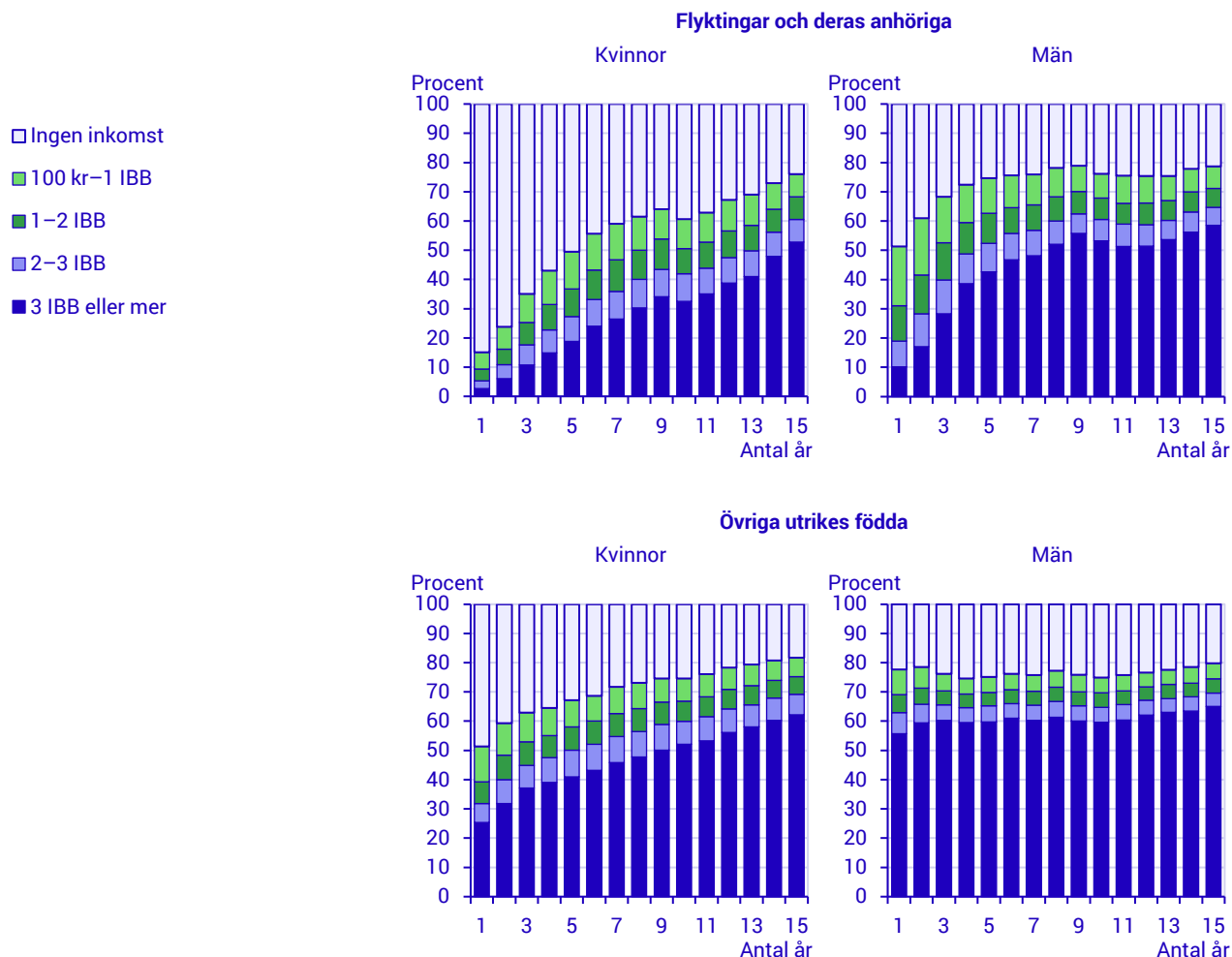
Inkomstnivå efter tid i Sverige

I diagram 3 visas fördelningen efter nivå av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar år 2020 för kvinnor och män med vistelsetid 1–15 år i Sverige. För kvinnor som invandrat som flyktingar eller anhöriga till flyktingar är andelen med alla nivåer av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar mycket låg för dem med kortast vistelsetid, och 85 procent av de kvinnor som bott i Sverige ett år saknar helt sådan inkomst. För män är det knappt hälften som saknar inkomst efter ett år i Sverige. Av dem med någon förvärvsinkomst och arbetsrelaterad ersättning är det vanligast att vara i det lägsta inkomstintervall, 100 kr–1 IBB. Andelen med inkomst på denna nivå är lägre ju längre vistelsetiden i Sverige är. För både kvinnor och män är andelen med minst 3 IBB högre ju längre vistelsetiden är. För kvinnor är andelen i princip högre för varje års längre vistelsetid. För männen ökar andelen till och med de som varit 9 år i Sverige, för att därefter vara på ungefär samma nivå för dem med 10–15 års vistelsetid.

För övriga utrikes födda kvinnor är andelen med inkomst på minst 3 IBB också tydligt högre för varje års längre vistelsetid, medan det för män är små skillnader efter vistelsetid. Detta hänger samman med att arbetskraftsinvandring är vanligt i denna grupp.

Värt att notera är att fördelningen efter olika nivå av inkomst är relativt lika för kvinnor och män som varit i Sverige 15 år. Bland flyktingar och deras anhöriga var andelen med någon inkomst från förvärvsarbete och arbetsrelaterade ersättningar 76 procent för kvinnor och 79 procent för män och andelen med en inkomst på 3 IBB eller mer var 53 respektive 59 procent. För män som invandrat som flyktingar eller flykting-
anhöriga är andelen med någon inkomst också nära den för övriga utrikes födda efter motsvarande tid i Sverige. Andelen med minst 3 IBB är dock lägre för flyktingar och deras anhöriga än för övriga utrikes födda. Bland övriga utrikes födda med 15 års vistelsetid hade 62 procent av kvinnorna och 65 procent av männen en inkomst motsvarande 3 IBB eller mer.

Diagram 3. Nivå av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar för flyktingar och deras anhöriga samt övriga utrikes födda efter kön och vistelsetid i Sverige. Helårsbefolkningen 20–64 år, år 2020. Procentuell fördelning

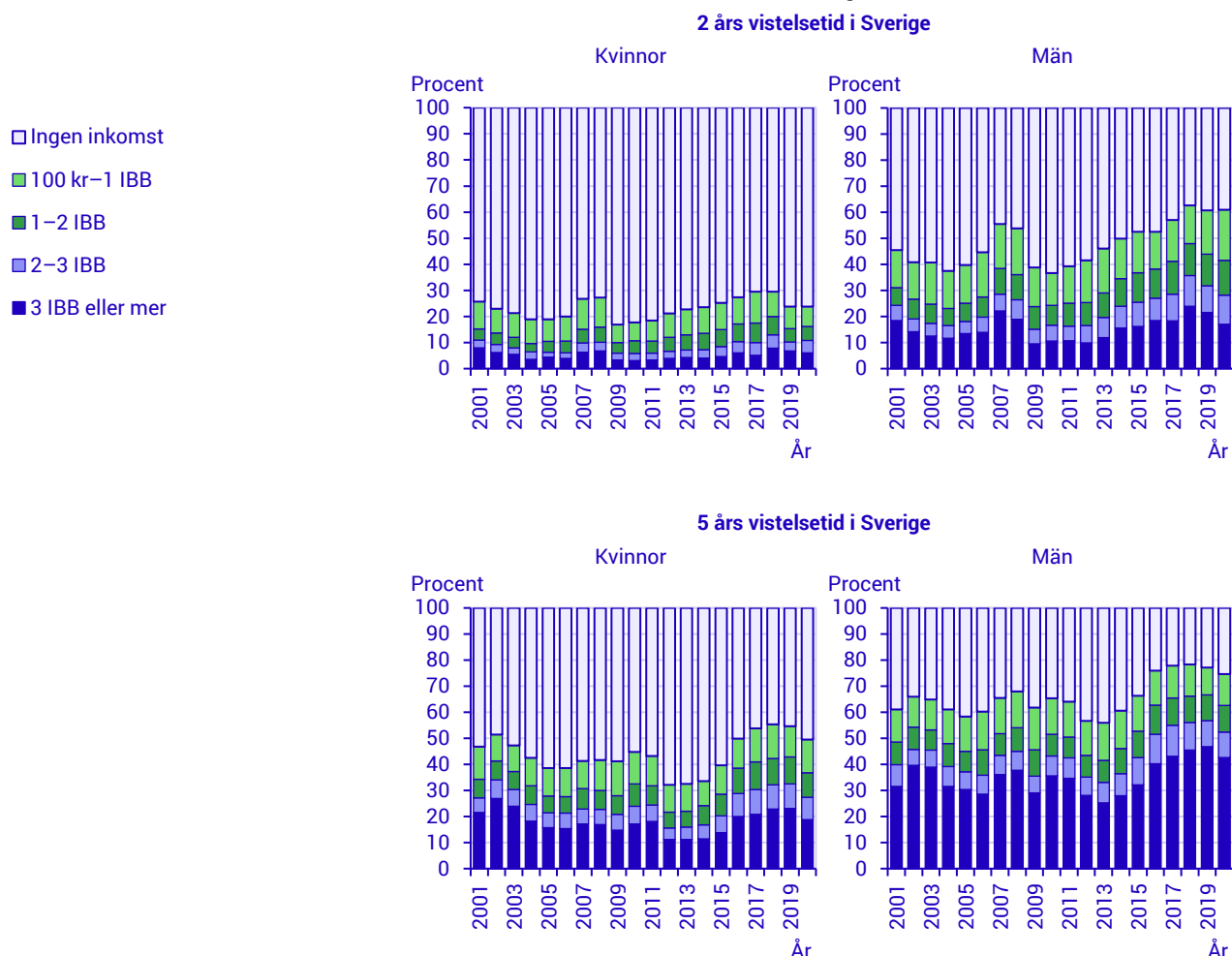
Eftersom fördelningen efter inkomstnivå skiljer sig betydligt åt för flyktingar och deras anhöriga med olika vistelsetid kan det för denna grupp vara intressant att studera hur fördelningen efter inkomstnivå sett ut över tid, för personer med ett visst antal år i Sverige. Generellt sett är det större skillnader mellan åren för dem med kortare vistelsetid i Sverige. I diagram 4 visas nivån av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar för flyktingar och deras anhöriga med 2 och 5 års vistelsetid.

För kvinnor med 2 års vistelsetid varierar fördelningen mellan olika inkomstnivåer mellan åren, utan någon tydlig trend varken mot ökande eller minskande inkomster. Andelen med 3 IBB eller mer varierar exempelvis mellan 3 procent år 2009 och 8 procent år 2018, och det är liknande variationer vad gäller andelen på andra nivåer av inkomst. Även för män var andelen med inkomst på minst 3 IBB som högst år 2018. Andelen med minst 3 IBB minskade både 2019 och 2020, men var fortfarande på en förhållandevis hög nivå även dessa år. Andelen med inkomster på 1–2 och 2–3 IBB har haft en svagt ökande trend under

hela perioden, något som bidragit till att andelen utan förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar år 2020 har varit kvar på ungefär samma nivå som år 2018.

När nivån av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar studeras för de som varit 5 år i Sverige tycks det främst vara variationer i andelen med 3 IBB och utan inkomst som ligger bakom upp och nedgångarna mellan åren. För kvinnor ökade andelen med 3 IBB mellan 2012 och 2019, men andelen var något lägre än 2002 och 2003, då andelen var som högst. För män har det varit en tydlig ökning av andelen med minst 3 IBB under perioden 2013–2019, och trots en nedgång år 2020 var andelen med 3 IBB då fortfarande kvar på en förhållandevis hög nivå. Andelen utan inkomst har legat mellan 20 och 25 procent under de senaste åren, en betydligt lägre nivå än tidigare under perioden då andelarna varierat mellan 32 och 44 procent.

Diagram 4. Nivå av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar för flyktingar och deras anhöriga med 2 respektive 5 års vistelsetid i Sverige, efter kön. Helårsbefolkningen 20–64 år, år 2001–2020. Procentuell fördelning

Arbetsmarknadsstatus år 2020 för personer med olika inkomstnivå

Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) publicerades för första gången i maj 2022. I statistiken delas befolkningen in i sex arbetsmarknadsstatusar (sysselsatt, arbetslös, studerande, pensionär, sjuk och övrig) med hjälp av uppgifter från Skatteverket, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden, Pensionsmyndigheten och Bolagsverket. Läs mer om BAS i Kort om statistiken.

I det här kapitlet beskrivs befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) år 2020 för personer med olika nivå på förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar. Eftersom BAS redovisas från och med år 2020, är det inte möjligt att göra denna beskrivning för tidigare år. Här används uppgifter per månad för att redovisa genomsnittligt antal månader i respektive status.

I diagram 5 visas det genomsnittliga antalet månader i olika arbetsmarknadsstatusar efter inkomstnivå. Det genomsnittliga antalet månader som sysselsatt är ofta något högre för födda i Sverige än för utrikes födda, men det är relativt små skillnader. Det gäller särskilt för dem med inkomst på 3 IBB eller mer, där det genomsnittliga antalet månader som sysselsatt är nära 12. Det gäller såväl flyktingar och deras anhöriga, övriga utrikes födda som födda i Sverige och såväl kvinnor som män. Det genomsnittliga antalet månader som sysselsatt är lägre för varje lägre inkomstnivå: omkring 9–10 månader för dem med inkomster i intervallet 2–3 IBB, 7–9 månader för dem med 1–2 IBB, kring 4–5 månader för dem med 100 kr–1 IBB och mindre än 1 månad för dem som har 0 kronor. Det kan tyckas märkligt att det genomsnittliga antalet månader som sysselsatt inte är 0 för de utan förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar. Här kan exempelvis vissa företagare och personer som arbetar i något annat nordiskt land ingå⁵.

Även om det genomsnittliga antalet månader som sysselsatt bara är nära 12 för de med inkomst på 3 IBB eller mer är det inte helt ovanligt att vara sysselsatt 12 månader även för dem med lägre inkomst än 3 IBB. Det gäller främst för dem med inkomst på 2–3 IBB där ungefär hälften av kvinnorna och en tredjedel av männen varit sysselsatta 12 månader. Andelen är något lägre bland flyktingar och deras anhöriga än bland födda i Sverige. Andelen som varit sysselsatta 12 månader är lägre för varje lägre inkomstnivå och för dem med 100 kronor–1 IBB är andelen 5–10 procent. I grupperna med lägre inkomst än 3 IBB och som varit sysselsatta 12 månader är det relativt vanligt att man varit

⁵ Egenföretagare som inte har gjort avtryck i de register som används som underlag i BAS, men där företaget betalat ut ersättning till en annan person än egenföretagaren klassas som verksam egenföretagare och därmed som sysselsatt. Bland sysselsatta ingår också personer som två år tidigare än referensåret fått utbetalning från arbetsgivare i Danmark, Finland, Island eller Norge, om de inte klassificeras som arbetslös, studerande, pensionär eller sjuk.

registrerad i studier under året eller har förekomst av någon form av ersättning, vanligast är föräldrapenning och sjukpenning.

När det kommer till andra arbetsmarknadsstatusar än sysselsatt är det större skillnader mellan flyktingar och deras anhöriga, övriga utrikes födda och födda i Sverige. Antalet månader som arbetslös är genomgående högst för flyktingar och deras anhöriga och lägst för födda i Sverige. Det genomsnittliga antalet månader som studerande, pensionär och sjuk är istället högst för födda i Sverige. Att grupperna ser olika ut märks också när deras ålderssammansättning jämförs. Födda i Sverige med en lägre inkomst än 3 IBB är till stor del personer under 30 år eller 60 år och äldre, medan flyktingar och deras anhöriga med lägre inkomst än 3 IBB är mer spridda över åldrarna. Ofta har de bott en kortare tid i Sverige.

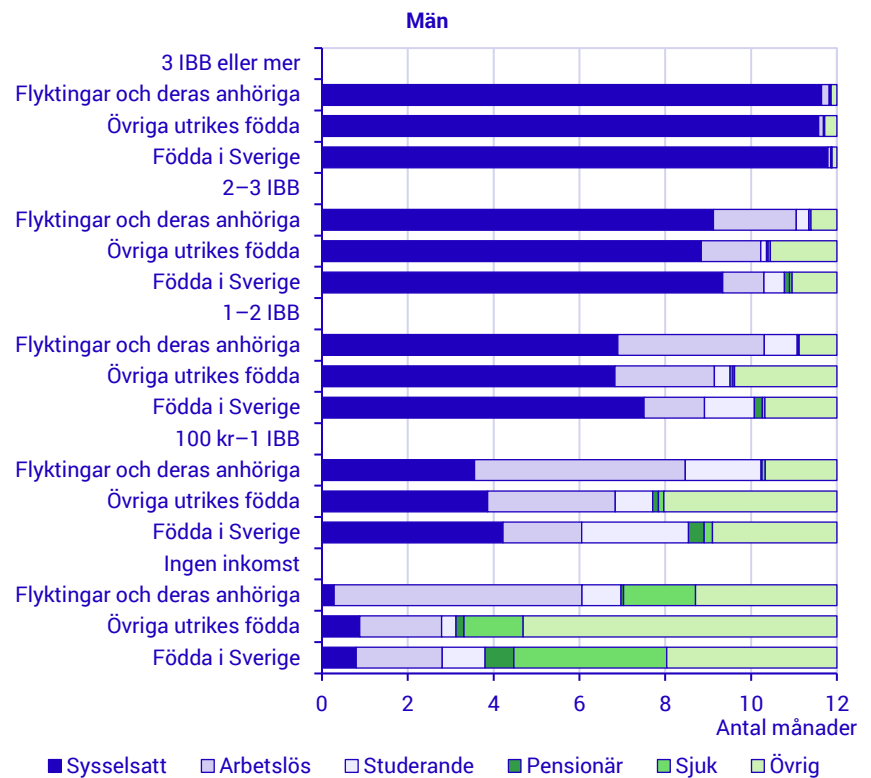
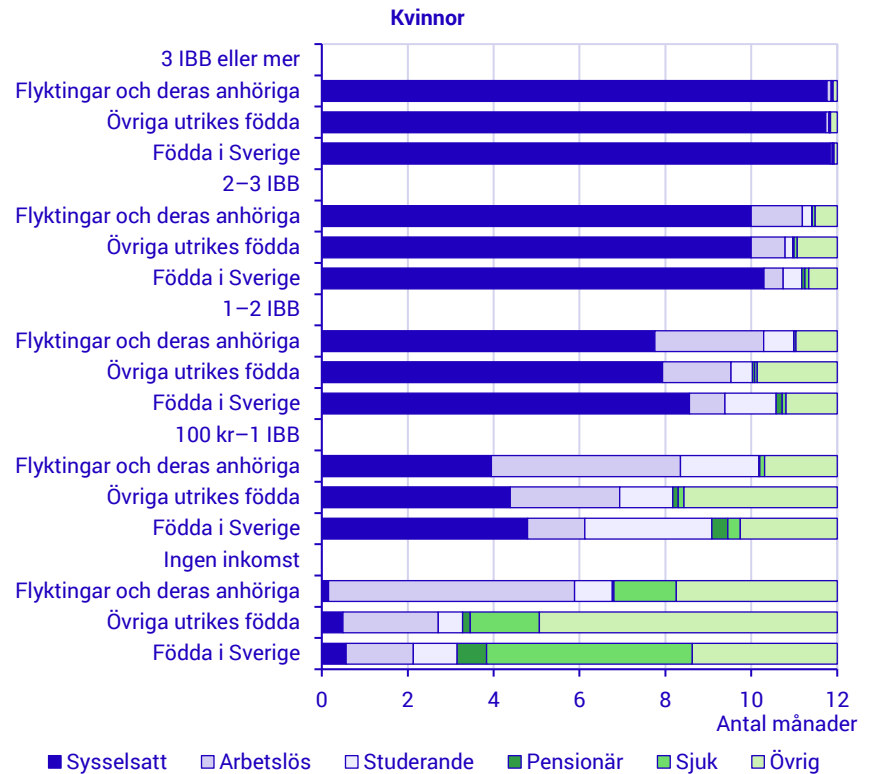
På inkomstnivåer under 3 IBB är det också tydligare skillnader mellan kvinnor och män, där kvinnor i snitt varit sysselsatta fler månader än männen. Detta gäller för såväl flyktingar och deras anhöriga, för övriga utrikes födda som för födda i Sverige. En anledning till skillnaderna mellan könen kan vara att kvinnor tar ut en större del av föräldraledigheten och i högre grad är sjukskrivna än män. Föräldralediga och sjukskrivna ingår bland sysselsatta, om ersättningen följt direkt efter en månad med löneutbetalning, under en 12-månadersperiod. Kvinnor arbetar också oftare deltid än män, vilket kan vara en anledning till att ha en inkomst under 3 IBB, trots att man arbetat hela eller större delen av året. Dessutom är det fler kvinnor än män som studerar, och bland sysselsatta kan de som har ett extrajobb vid sidan av studierna ingå.

Personer som inte klassats som sysselsatt, arbetslös, studerande pensionär eller sjuk får statusen övrig. Denna arbetsmarknadsstatus förekommer i högst grad bland övriga utrikes födda. Övriga utrikes födda som inte har någon förvärsinkomst eller arbetsrelaterad ersättning har i genomsnitt omkring 7 månader i statusen övrig, jämfört med 3–4 månader för flyktingar och deras anhöriga samt födda i Sverige. Utifrån förekomst av olika typer av ersättningar och bidrag och uppgift om inskrivning i studier för dem som har klassificerats som övrig kan vi få en viss uppfattning om vad de ägnar sig åt. Bland flyktingar och deras anhöriga som inte har någon inkomst från förvärsarbete eller arbetsrelaterade ersättningar och som minst en månad under året har klassificerats som övrig är det vanligt att ha haft inkomst från ekonomiskt bistånd och att ha varit inskriven i studier, det kan exempelvis röra sig om SFI som inte berättigar till studiemedel. För kvinnor är även inkomst från föräldrapenning och arbetsmarknadspolitiska åtgärder vanligt. Bland födda i Sverige är det också vanligt att ha varit inskriven i studier och de vanligaste inkomsterna är ekonomisk bistånd och för kvinnor även föräldrapenning. Även bland övriga utrikes födda utan förvärsinkomst och arbetsrelaterad ersättning och med minst en månad klassificerad som övrig är det relativt vanligt att ha varit inskriven i studier, men vanligast är att inte ha någon av de studerade inkomsterna, särskilt bland män. Det kan finnas olika

De inkomstslag som studerats är sjukpenning, pension, sjuk- och aktivitetsersättning, arbetslöshetsersättning, ersättning för deltagande i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, ekonomiskt bistånd och etableringsersättning.

anledningar till att helt sakna både förvärvsinkomst och inkomst från olika typer av ersättningar. Man kan exempelvis vara försörjd av någon annan i hushållet, leva på eget kapital eller arbeta svart och därför sakna registrerad inkomst. Det kan också röra sig om personer som inte längre befinner sig i Sverige, men som inte har anmält sin utvandring till folkbokföringen. Dessa tillhör den så kallade övertäckningen, vilken SCB skattar genom en regressionsmodell. Bland övriga utrikes födda utan förvärvsinkomst och arbetsrelaterad ersättning är det en förhållandevis stor andel som, enligt modellen, kan misstänkas inte längre finnas i landet, omkring en sjättedel av kvinnorna och knappt en tredjedel av männen. I övriga grupper utan förvärvsinkomst och arbetsrelaterad ersättning är det någon eller ett par procent som misstänks tillhöra övertäckningen.

Diagram 5. Genomsnittligt antal månader i olika arbetsmarknadsstatus för personer med olika nivå av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar. Flyktingar och deras anhöriga, övriga utrikes födda och födda i Sverige efter kön. Helårsbefolkningen 20–64 år, år 2020

Kort om statistiken

Statistiken i rapporten baseras främst på uppgifter från STATIV (Longitudinellt register för integrationsstudier). För år 2020 har datamaterialet kompletterats med uppgift om arbetsmarknadsstatus per månad från Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).

I rapporten studeras personer i åldrarna 20–64 år. Populationen har avgränsats till den så kallade helårsbefolkningen, vilket innebär att personerna ska ha varit folkbokförda i Sverige både i början och slutet av respektive år. Avgränsningen görs för att populationen bättre ska överensstämma med referensperioden för inkomster. Avgränsningen används också i den officiella inkomstfördelningsstatistiken.

Den tidsperiod som redovisas är åren 2001–2020. Tidsperioden är vald utifrån att inkomstbasbeloppet finns beräknat från år 2001 och framåt och att de senast tillgängliga inkomstuppgifterna avser år 2020.

Definitioner och förklaringar

Flyktingar och deras anhöriga samt övriga utrikes födda

I rapporten delas utrikes födda in i två grupper: flyktingar och deras anhöriga samt övriga utrikes födda. För att skapa grupperingen används uppgift om individernas grund för bosättning, enligt senaste beslut. Generellt sett är kvaliteten på uppgifterna bättre från 1998 och framåt och uppgift saknas helt för personer med beslut om uppehållstillstånd tagna före 1985. Anhöriga till flyktingar behöver ansöka om uppehållstillstånd inom en viss tid från det att den de är anhörig till togs emot. Fram till 2013 var den övre tidsgränsen två år och från 2014 och framåt är tidsgränsen sex år. Personer som ansöker om, och får, uppehållstillstånd som anhörig till en tidigare flykting, men efter en längre tid än dessa gränser, ingår i gruppen övriga utrikes födda.

I gruppen övriga utrikes födda ingår personer som fått uppehållstillstånd på andra grunder än de som nämns ovan, samt personer med uppehållsrätt i Sverige, främst personer födda i Norden och EU.

Vistelsetid

Med vistelsetid avses den totala tiden som folkbokförd i Sverige och utgår från antal dagar, exempelvis 1 års vistelsetid avser personer som varit folkbokförda mellan 365 dagar och 1 år och 364 dagar.

Förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar

Förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar utgörs av summan av kontant bruttolön, inkomst av aktiv näringsverksamhet samt arbetsrelaterade ersättningar som sjukpenning, föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Förvärvsinkomst och arbetsrelaterade

För en mer detaljerad beskrivning av uppgifterna om grund för bosättning, se dokumentation av STATIV: [Longitudinellt register för integrationsstudier \(STATIV\)](#) (scb.se)

ersättningar redovisas endast när kontant bruttolön eller inkomst av aktiv näringsverksamhet är större än noll. En person som exempelvis enbart haft föräldrapenning under året får därmed 0 kronor i förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar och ingår inte i beräkningen.

Förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar grupperas här i fyra nivåer, relaterat till antalet inkomstbasbelopp inkomsten utgör, samt en femte nivå där sådan inkomst är 0 kronor. Inkomstbasbeloppet (IBB) används för att beräkna pensionsgrundande inkomster och fastställs av Pensionsmyndigheten varje år. IBB följer lönernas utveckling och det är därför lämpligt att använda för att studera arbetsinkomster över tid. I tabellen nedan redovisas inkomstgränserna som används för år 2020. Inkomstbasbeloppet för år 2020 var 66 800 kronor.

Gränser för inkomstnivåer 2020

	Nedre gräns 2020	Övre gräns 2020
3 IBB eller mer	200 400 kronor	-
2–3 IBB	133 600 kronor	200 300 kronor
1–2 IBB	66 800 kronor	133 500 kronor
Mindre än 1 IBB	100 kronor	66 700 kronor

Gränsen för den högsta inkomstnivån, 3 IBB, är, om den räknas om till inkomst per månad, lägre än de flesta avtalade lägstalöner. Se Medlingsinstitutet (2022) Urval av överenskommelser om lägsta löner i avtal.

Läs mer om BAS och definitioner av de sex kategorierna på [Befolkningens arbetsmarknadsstatus \(BAS\) \(scb.se\)](#), under rubriken Dokumentation.

Arbetsmarknadsstatus

Arbetsmarknadsstatus enligt BAS grupperas i sex kategorier: sysselsatt, arbetslös, studerande, pensionär, sjuk och övrig. Uppgift om arbetsmarknadsstatus finns för månad, kvartal och helår. Statistiken bygger på uppgifter från Skatteverket, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden, Pensionsmyndigheten och Bolagsverket.

Definitionen är hierarkisk från sysselsatt till övrig. För att klassificeras som arbetslös kan en person inte samtidigt ha varit sysselsatt. På samma sätt klassificeras en person till statusen övrig enbart om hen inte har klassificerats till någon av de tidigare fem statusarna.

I den här rapporten redovisas genomsnittligt antal månader i respektive status för personer med olika nivå av inkomst. Här inkluderas de personer för vilka det finns uppgift om arbetsmarknadsstatus samtliga 12 månader under 2020.

Åldersstandardisering

Åldersfördelningen skiljer sig åt mellan de tre grupperna som studeras här och åldersfördelningen varierar också över tid, särskilt bland flyktingar och deras anhöriga. För att studera i vilken utsträckning skillnader i åldersstruktur mellan grupper och över tid påverkar resultaten redovisas även åldersstandardiserade andelar. Åldersstandardiseringen innebär att årsklasser i de tre grupperna viktas så att ålderssammansättningen i grupperna blir densamma som i referenspopulationen. Befolkningen år 2020, för de tre grupperna sammantaget, har använts som referens.

Tabeller

Tabell T.1. Nivå av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar för flyktingar och deras anhöriga, övriga utrikes födda och födda i Sverige efter kön, 2001–2020. Antal i tusental

	Kvinnor						Män					
	3 IBB eller mer	2–3 IBB	1–2 IBB	100 kr–1 IBB	Ingen inkomst	Summa	3 IBB eller mer	2–3 IBB	1–2 IBB	100 kr–1 IBB	Ingen inkomst	Summa
Flyktingar och deras anhöriga												
2001	25	5	5	7	29	71	43	6	7	10	31	97
2002	29	5	5	7	29	75	46	7	7	10	32	102
2003	30	5	5	7	32	80	48	7	7	11	34	108
2004	29	5	5	8	34	82	46	7	7	11	36	107
2005	30	6	6	8	36	86	48	7	8	11	37	111
2006	35	6	6	9	37	93	56	8	8	12	37	121
2007	39	7	7	9	39	101	63	8	9	13	39	133
2008	41	7	7	10	42	108	67	9	9	14	43	142
2009	42	7	8	11	48	116	64	9	10	15	50	149
2010	44	8	8	11	52	123	68	10	10	15	51	154
2011	58	9	9	12	59	148	82	11	11	16	53	173
2012	62	10	10	13	61	154	86	11	11	16	55	179
2013	65	10	10	13	63	161	89	12	12	17	56	186
2014	70	11	10	13	67	170	96	13	13	17	59	198
2015	76	12	11	13	70	182	105	14	14	19	64	216
2016	83	13	12	14	73	195	119	15	16	19	67	236
2017	89	14	14	17	81	215	132	19	19	23	74	266
2018	97	16	15	18	84	229	148	22	20	24	69	283
2019	101	17	16	18	89	241	160	22	22	26	71	299
2020	102	17	17	20	92	248	160	23	23	29	77	313
Övriga utrikes födda												
2001	144	20	17	23	91	295	142	13	13	17	69	255
2002	148	20	18	23	92	300	143	13	13	18	71	258
2003	148	21	18	24	95	305	142	14	14	19	73	262
2004	147	21	19	25	101	313	141	15	15	21	79	270
2005	148	22	19	26	105	320	142	15	14	21	82	274
2006	151	22	20	26	103	321	144	15	15	21	77	271
2007	159	22	20	27	103	332	153	15	15	20	76	280
2008	165	23	21	28	107	344	160	16	15	21	80	292
2009	163	24	22	31	119	358	155	17	17	25	92	307

	Kvinnor						Män					
	3 IBB eller mer	2-3 IBB	1-2 IBB	100 kr-1 IBB	Ingen inkomst	Summa	3 IBB eller mer	2-3 IBB	1-2 IBB	100 kr-1 IBB	Ingen inkomst	Summa
Övriga utrikes födda, forts.												
2010	167	24	22	32	125	371	162	18	17	26	98	320
2011	168	24	22	29	119	362	169	18	16	24	93	320
2012	174	25	23	30	118	370	177	19	17	24	90	326
2013	179	27	23	31	119	380	183	20	18	24	91	335
2014	188	27	24	30	117	387	193	20	18	22	90	342
2015	199	29	24	30	112	394	205	20	17	22	85	348
2016	212	29	25	30	108	404	219	20	17	21	83	360
2017	223	31	26	30	105	415	232	20	17	21	83	374
2018	236	31	26	31	105	430	247	20	18	21	85	391
2019	246	32	26	31	109	444	261	21	18	21	88	409
2020	249	32	28	33	118	459	267	22	19	23	93	425
Födda i Sverige												
2001	1 476	163	128	148	279	2 194	1 725	94	94	123	248	2 285
2002	1 490	159	125	145	276	2 196	1 721	94	95	125	252	2 288
2003	1 472	165	127	149	283	2 195	1 701	100	98	131	260	2 290
2004	1 452	165	130	155	293	2 194	1 681	101	100	137	271	2 290
2005	1 443	164	131	156	300	2 195	1 685	101	99	134	273	2 292
2006	1 464	165	129	148	289	2 196	1 709	101	96	126	261	2 293
2007	1 496	160	124	138	273	2 192	1 739	94	89	115	252	2 289
2008	1 506	156	122	136	266	2 187	1 742	91	87	116	249	2 284
2009	1 463	159	126	154	280	2 182	1 672	100	97	138	273	2 280
2010	1 469	154	127	155	274	2 179	1 671	101	98	139	268	2 277
2011	1 501	150	123	143	259	2 177	1 710	96	92	125	251	2 275
2012	1 503	154	125	143	250	2 176	1 703	97	95	129	252	2 275
2013	1 502	157	127	143	245	2 174	1 689	101	98	132	254	2 274
2014	1 522	152	124	135	238	2 172	1 701	100	95	127	248	2 272
2015	1 541	151	120	126	230	2 168	1 718	98	93	120	240	2 268
2016	1 564	147	116	117	220	2 163	1 737	95	89	111	230	2 263
2017	1 568	147	115	114	212	2 156	1 748	94	87	106	222	2 256
2018	1 579	140	111	110	208	2 148	1 758	89	84	101	216	2 248
2019	1 573	138	108	108	214	2 141	1 750	87	81	99	225	2 242
2020	1 549	139	108	115	224	2 135	1 725	87	81	101	242	2 237

Tabell T.2. Nivå av förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar för flyktingar och deras anhöriga, övriga utrikes födda och födda i Sverige efter kön, 2001–2020. Åldersstandardiserade andelar, procent

	Kvinnor						Män					
	3 IBB eller mer	2–3 IBB	1–2 IBB	100 kr–1 IBB	Ingen inkomst	Summa	3 IBB eller mer	2–3 IBB	1–2 IBB	100 kr–1 IBB	Ingen inkomst	Summa
Flyktingar och deras anhöriga												
2001	31	6	6	9	47	100	40	6	6	10	38	100
2002	34	6	6	8	46	100	41	6	6	9	37	100
2003	34	6	6	8	46	100	42	6	6	9	37	100
2004	33	6	6	8	47	100	41	6	6	9	38	100
2005	33	6	6	8	47	100	41	6	6	9	37	100
2006	35	6	6	8	44	100	44	6	7	9	34	100
2007	36	6	6	8	43	100	46	6	6	9	33	100
2008	37	6	6	8	43	100	46	6	6	9	33	100
2009	35	6	6	8	45	100	42	6	6	10	36	100
2010	36	6	6	8	45	100	43	6	6	9	35	100
2011	39	6	6	7	42	100	47	6	6	8	32	100
2012	39	6	6	8	41	100	48	6	6	8	32	100
2013	40	6	6	7	41	100	48	6	6	9	31	100
2014	41	6	6	7	41	100	48	6	6	8	31	100
2015	41	6	6	7	40	100	49	6	6	8	31	100
2016	42	6	6	7	38	100	50	6	6	8	29	100
2017	41	6	6	7	39	100	50	7	7	8	29	100
2018	42	7	6	7	37	100	53	7	7	8	26	100
2019	42	7	6	7	38	100	54	7	7	7	25	100
2020	41	7	7	8	38	100	53	7	7	8	26	100
Övriga utrikes födda												
2001	47	7	6	8	31	100	55	5	6	8	27	100
2002	48	7	6	8	31	100	54	5	6	8	27	100
2003	47	7	6	9	31	100	53	6	6	8	28	100
2004	45	7	6	9	33	100	51	6	6	8	29	100
2005	44	7	6	9	33	100	51	5	6	9	30	100
2006	45	7	6	9	32	100	52	6	6	8	28	100
2007	46	7	6	9	31	100	54	6	6	8	27	100
2008	46	7	6	9	31	100	54	6	6	8	28	100
2009	44	7	6	9	34	100	49	6	6	9	30	100
2010	44	7	6	9	34	100	49	6	6	9	31	100
2011	45	7	6	9	33	100	52	6	5	8	30	100
2012	46	7	6	9	33	100	53	6	5	8	28	100

	Kvinnor						Män					
	3 IBB eller mer	2-3 IBB	1-2 IBB	100 kr-1 IBB	Ingen inkomst	Summa	3 IBB eller mer	2-3 IBB	1-2 IBB	100 kr-1 IBB	Ingen inkomst	Summa
Övriga utrikes födda, forts.												
2013	46	7	6	9	32	100	53	6	6	8	28	100
2014	47	7	6	9	31	100	54	6	5	7	27	100
2015	49	7	7	8	29	100	57	6	5	7	25	100
2016	51	7	7	8	27	100	59	6	5	7	24	100
2017	52	8	7	8	26	100	60	6	5	6	23	100
2018	53	7	7	8	25	100	61	5	5	6	22	100
2019	53	7	6	8	25	100	62	5	5	6	22	100
2020	52	7	6	8	27	100	61	5	5	6	23	100
Födda i Sverige												
2001	67	7	6	7	13	100	75	4	4	5	11	100
2002	68	7	6	7	13	100	75	4	4	6	11	100
2003	67	8	6	7	13	100	74	4	4	6	11	100
2004	66	8	6	7	13	100	73	4	4	6	12	100
2005	66	8	6	7	13	100	74	4	4	6	12	100
2006	67	8	6	7	13	100	75	4	4	5	11	100
2007	69	7	6	6	12	100	77	4	4	5	11	100
2008	70	7	6	6	12	100	77	4	4	5	10	100
2009	68	7	6	7	12	100	74	4	4	6	12	100
2010	69	7	6	7	12	100	75	4	4	6	11	100
2011	70	7	5	6	11	100	76	4	4	5	11	100
2012	70	7	5	6	11	100	76	4	4	5	11	100
2013	71	7	5	6	11	100	76	4	4	5	11	100
2014	71	7	5	6	11	100	76	4	4	5	11	100
2015	72	7	5	5	10	100	77	4	4	5	10	100
2016	73	7	5	5	10	100	78	4	4	5	10	100
2017	74	7	5	5	10	100	78	4	4	4	10	100
2018	74	6	5	5	10	100	79	4	4	4	9	100
2019	74	6	5	5	10	100	78	4	4	4	10	100
2020	73	6	5	5	10	100	77	4	4	4	11	100

SCB beskriver Sverige SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.